

Andra söndagen i Treenighetstid

Gud eller världen – (Den rike mannen och Lazarus' söndag)

Pred 5:9-11; 1. Tim 6:6-10; Luk 12:13-21; Ps. 13:6 - Ibid. v. 2-5

I Guds; Faderns och Sonens och den Helige Andes namn.

”Var nöjd med
allt som livet ger
och allt det som du kring dig ser
glöm bort bekymmer, sorger och besvär!
var glad och nöjd
för vet du vad
en björntjänst gör ju ingen glad
Var nöjd med livet som vi lever här”¹

Var nöjd, sjunger björnen Baloo i Djungelboken. Var nöjd med det livet ger och med naturen. Gör dig inga bekymmer. Men han varnar samtidigt för björntjänster. De kan låta bra. De kan se bra ut men de verkar i motsatt riktning; de rubbar ordningen.

Utan att göra allt för djupgående jämförelser, hör vi detta hos den helige aposteln Paulus idag i sitt brev till Timoteus: ”Gudsfruktan förenad med förnöjsamhet är verkligen en stor vinst”², skriver han. Förnöjsamhet handlar inte om likgiltighet, men om att inte vara girig. Förnöjsamhet handlar också om att acceptera tingens ordning, så som de är menade att vara; att inte sträva efter fåfänga men rättfärdighet; att inte samla på sig sådant man inte har behov av och att förlita sig till att allt blir bra till slut.

Paulus skriver också om den gudsfruktan vi bör ha som prövosten i allt vi gör, säger och tänker. Det vill säga allt det vi skall stå till svars för då slutet nalkas. Precis som barnet frågar sig själv då det har gjorts hyss: *Vad skall mamma och pappa säga när de får reda på detta?*, så fungerar gudsfruktan i det vardagliga: *Vad skall min Fader i himmelen säga om det jag nu gjort, sagt eller låtit bli att göra?* Med gudsfruktan som prövosten att pröva mot, blir det enklare att hålla kursen rätt; lättare att undvika tokigheter. Den är också en påminnelse om att inte vara likgiltig inför det som är fel. Den manar till att även agera rättfärdigt.

Denna gudsfruktan, som alltså är till vår hjälp, kan uttryckas på olika sätt. Ett är att, som påminnelse om räkenskapens dag, ha med sig dagens evangelietext; berättelsen om den rike dåren. Till honom säger Gud: ”Din dåre! I natt ska din själ avkrävas dig”³.

Texterna denna söndag handlar om girighet; att roffa åt sig av och missbruka skapelsen. För sin egen vällust. ”Också detta är fåfänglighet”⁴ som vi hörde i Predikaren.

Ofta förknippar vi ordet fåfänglighet med det yttre utseendet; inte sällan ett överdrivet intresse för vackra ting. Men ordet har en vidare betydelse, nämligen ett tillstånd av att något är förgäves;

---

¹ Ur Djungelboken

² 1. Tim 6:6

³ Luk 12:20

⁴ Pred 5:9

en resultatlös situation (i strävan efter något); tomhet, förgänglighet, onyttighet, fruktlöshet, intighet.

Och denna strävan efter det förgängliga och onyttiga leder, skriver aposteln, till att vi ”råkar ut för frestelser och snaror och många oförnuftiga och skadliga begär som störtar människor i fördärv och undergång. Kärlek till pengar är en rot till allt ont. I sitt begär efter pengar har vissa kommit bort från tron och vållat sig själva mycket lidande.”⁵

Men det handlar inte bara, som vi nu förstår, om pengar. Det övergripande ärende Paulus hade med sitt brev läser vi i det inledande kapitlet. Han uppmanar Timoteus att stanna i Efesos för att förmana vissa där att inte förkunna falska läror. För sådant leder till strider och tjänar inte Guds frälsningsplan.⁶

”Målet med förmaningen [skriver Paulus] är kärlek ur ett rent hjärta, ett gott samvete och en uppriktig tro. Det målet har vissa missat och förfallit till tomt prat. De vill vara lärare i lagen men förstår varken vad de säger eller vad de så säkert uttalar sig om. Men vi vet att lagen är god, om man använder den rätt och inser att den inte är till för rättfärdiga utan för laglösa och rebeller, gudlösa och syndare, oheliga och oandliga. Lagen är till för dem som misshandlar sin far och mor, för mördare, för dem som lever i otukt och homosexualitet, för slavhandlare, lögnare, menedare och allt annat som går emot den sunda läran, enligt evangeliet om den salige Gudens härlighet som har anförtrotts mig.”⁷

Jo, det står så i den bibelöversättning jag citerar (Folkbibeln). Men i dessa dagar av ”pride” skall vi kosta på oss att vara lite normkritiska och därför konsultera den av staten utgivna Bibel 2000. Där använder man inte ordet *homosexualitet* utan skriver ut ”män som ligger med män”.

I 1917 års översättning heter det ”otukt och onaturlig vällustsynd”. Observera att det här inte handlar om annat än handlingar. Vi skiljer som kristna på person och fason. Lika fullt är det som Timoteus skall förmana om – alltså även onaturlig vällustsynd – falska läror, fäfänglighet, onyttigt och sådant som inte tjänar Guds frälsningsplan.

Jag undrar hur många som under lördagens ”pride-parad” – som har många likheter med dansen runt guldkalven på Mose tid – funderade över vad Gud Fader i himmelen skall säga om detta? Kanske var det inte så många barn som, även om denna ideologiska rörelse tillåter också barn att tåga med, funderade över vad mamma och pappa skall säga. För de var själva med. Det var någons förälder med anställning på kommunens vägförvaltning som målade stadens övergångsställen i samma politiska färger. Det var mammor och pappor som, i stället för att lära sina telningar förnöjsamhet och gudsfuktan, ledde dem till det nymålade undergångsstället.

Aron var den som, då Mose befann sig i samtal med Gud på berget, fick ta sig an folkets frustration. Men i stället för att ingjuta tålmod och tillit i de medmänniskor han hade fått ansvar för, tog han, böjd under trycket, saken i egna händer. Han samlade allt guld som fanns i lägret och gjorde en guldkalv; en avgud som man sedan dansade runt, tillbad och offrade till. När Mose kom ner från berget med de två stentavlorna, frågade han Aron: ”Vad har folket gjort med dig, eftersom du har förlett dem att begå en så stor synd?”⁸ ”Mose såg att folket var lössläppt eftersom Aron hade släppt greppet om dem, till skadeglädje för deras fiender.”⁹

---

⁵ 1. Tim 6:9-10

⁶ 1. Tim 6:3-4

⁷ 1. Tim 6:5-11

⁸ 2. Mos 32:21

⁹ 2. Mos 32:25

Och där är vi idag. De som sattes att vaka över och leda människor tappade greppet, till den osynliges skadeglädje. Den nya kultens prästerskap föll för trycket och, i stället för förnöjsamhet, gudsfruktan och hopp om det eviga och paradisiska livet, förkunnade något annat; att det är gott att vara sin egen norm. De vattnade de törstande själarna med lättsmält sockervatten som inte släcker hjärtats och själens törst.

Guldkalven – symbolen för ett syndafall; för girighet och fåfänglighet – fyllde ett tomrum hos folket. Men bara för stunden. Den gjorde inte människor rika inför Gud¹⁰. Den var i sanning inte till hjälp utan blev till en björntjänst.

Så vad har allt detta med söndagen; med den rike mannen och Lazarus' söndag att göra? Inte ett ord har nämnts om honom! Och kanske tycker någon att jag bara ägnar tiden åt hätska utfall mot sådana livsstilar som samlas under ”pride-flaggan”.

Men faktum är att det idag inte finns något tydligare tecken på hur människor vänder sig bort från Guds frälsningsplan. Och det sker i kärlekens och godhetens namn.

Men hur var det med Lazarus?

Den evangelietext som handlar om Lazarus (Lukas 16:19-31) lästes förra året. Notera att det inte är den Lazarus; brodern till Maria och Martha, som Jesus väcker från det döda¹¹, utan söndagens Lazarus är tiggaren; han som inget har men, till skillnad från den välbeställda, är rättfärdig. Idag hörde vi i stället om den rike dären. Men tematiken är den samma och fokus skall riktas mot det uppvaknande som görs i bägge berättelserna. Och det är i båda fallen den girige och fåfänglige som får sig en tankeställare och öppnar ögonen. Men för sent!

I Lukasevangeliets text om Lazarus lär vi oss att den rike mannen som plågades i helvetet lyfter blicken. Hans ögon öppnas och han får syn på Lazarus som ligger till bords med Abraham i paradiset; vid Lammets bröllopsmåltid. När den rike mannen inser vad som väntar de orättfärdiga ber han om att Lazarus skall skickas till den rike mannens bröder för att varna dem så att inte också de skall behöva utstå samma pina. Och nu kommer ytterligare en koppling till Mose och det vi nyss hörde om guldkalven, för vad Abraham svarar den rike mannen är att ”de har Mose och profeterna. Dem skall de lyssna till. [...] Lyssnar de inte till Mose och profeterna, kommer de inte heller att bli övertygade ens om någon uppstår från de döda.”¹²

Den rike dären borde ha lyssnat till Mose och profeterna, på samma sätt som vi idag behöver öppna ögonen och vända om. Innan det är för sent. Likaså är den helige apostelns brev till Timoteus ännu aktuellt. Det gäller också oss: Förmaningen om kärlek ur ett rent hjärta, ett gott samvete och en uppriktig tro. För det behöver vi gudsfruktan och förnöjsamhet som vapen mot allt som förleder; alla ideologier som skapar guldkalvar; allt som håller oss borta från Jesus Kristus; allt vi själva skapar som inte skrapas emot provostenen, som blir till björntjänster.

Vi ber med orden ur Psaltaren:

Hur länge skall jag oroas i min själ och ängslas i mitt hjärta dagligen?

Hur länge skall min fiende triumfera över mig?

Se till mig och svara mig, HERRE, min Gud!

Upplys mina ögon, så att jag ej somnar in i döden

(Ps. 13:3-4)

---

¹⁰ Luk 12:21

¹¹ Joh 11:1ff

¹² Jfr. Luk 16:19-31